

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska

w sprawie z powództwa M. N.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
z udziałem Przedsiębiorstwa (...) S.A. w S.
o umorzenie postępowania administracyjnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w
dniu 19 grudnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 lutego 2017 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od M. N. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 23 października 2012 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm., zwanej dalej „k.p.a.”) w związku z art. 8 ust. 1 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm., zwanej dalej „prawem energetycznym”), po rozpatrzeniu wniosku M. N. w sprawie rozstrzygnięcia sporu dotyczącego nieuzasadnionego wstrzymania przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w S. dostaw energii elektrycznej do obiektu położonego w W. przy ul. S., umorzył postępowanie

administracyjne.

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła M. N., zaskarżając decyzję w całości oraz wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że nastąpiło nieuzasadnione wstrzymanie dostaw energii elektrycznej przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w S. do obiektu położonego w W. przy ul. S. oraz działki nr (...).

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie powódki (XVII AmE (...)).

Powódka zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego apelacją w całości.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...): w punkcie pierwszym - oddalił apelację, w punkcie drugim - zasądził od powódki na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, zaś w punkcie trzecim - zasądził od powódki na rzecz Przedsiębiorstwa (...) S.A. z siedzibą w S. kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (VI ACa (...)).

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniosła powódka M. N., zaskarżając go w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka oparła na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które sprowadziła do pytania: czy zgodnie z art. 6 k.c. w zw. z art. 8 i art. 1 ust. 2 prawa energetycznego, w postępowaniu odrębnym toczącym się na podstawie przepisów art. 479⁴⁶-479⁵⁶ k.p.c. (postępowanie odrębne w sprawach z zakresu regulacji energetyki) dotyczącym nieuzasadnionego wstrzymania dostaw energii, ciężar dowodu na istnienie przesłanek dla wstrzymania dostaw zgodnie z art. 6 ust. 3 i ust. 3a prawa energetycznego, względnie przesłanek dla przerwania dostaw opisanych w § 40 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 93 poz. 623 ze zm.), obciąża zainteresowanego przedsiębiorcę, pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, czy wnoszącego odwołanie odbiorcę?

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wnosił o orzeczenie o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powódki nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Oceniany wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej skarżąca oparła o przesłankę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W orzecznictwie jednolicie wskazuje się, że prawidłowe powołanie się na tę przesłankę wymaga sformułowania istotnego zagadnienia prawnego i wskazania argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Przy tym, musi tu chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, niepubl., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, niepubl., z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, niepubl.). Trafnie zauważa się również, iż przedstawienie we wniosku istotnego zagadnienia prawnego powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 23/18, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne nie spełnia powyższych wymagań, ponieważ nie stanowi istotnego i nierozwiązanego dotychczas zagadnienia prawnego, które miałoby znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi

kasacyjnej oraz innych podobnych spraw. Zagadnienie to zostało sprowadzone przez powódkę do udzielenia odpowiedzi na pytanie o ciężar dowodu w sprawach z zakresu regulacji energetyki, dotyczących rozstrzygania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki sporów między przedsiębiorstwami energetycznymi a odbiorcami, w kwestii nieuzasadnionego wstrzymania dostaw energii elektrycznej.

Zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 755 ze zm., zwanej dalej „prawem energetycznym”), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek strony, rozstrzyga w sprawach spornych dotyczących: odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci (w tym dotyczących zwiększenia mocy przyłączeniowej), umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, umowy o świadczenie usług transportu gazu ziemnego, umowy o świadczenie usługi magazynowania paliw gazowych, umowy, o której mowa w art. 4c ust. 3, umowy o świadczenie usługi skraplania gazu ziemnego oraz umowy kompleksowej, oraz w przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania paliw gazowych lub energii, odmowy przyłączenia w pierwszej kolejności instalacji odnawialnego źródła energii, a także odmowy przyłączenia mikroinstalacji, nieprzyłączenia mikroinstalacji pomimo upływu terminu, o którym mowa w art. 7 ust. 8d⁷ pkt 2, nieuzasadnionego ograniczenia pracy lub odłączenia od sieci mikroinstalacji. Zakres spraw spornych rozstrzyganych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki obejmuje więc m.in. nieuzasadnione wstrzymanie dostarczania energii, będące przedmiotem rozstrzygnięcia o charakterze formalnym w niniejszej sprawie.

Zagadnienie ciężaru dowodu w sprawach spornych rozstrzyganych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki było już przedmiotem wypowiedzi judykatury. W uzasadnieniu wyroku z dnia 22 maja 2014 r. (III SK 51/13, niepubl.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „skierowanie postępowania na drogę sądową nie oznacza, że to na powódzie spoczywa ciężar dowodu w zakresie niespełnienia przesłanek aktualizacji obowiązku przyłączenia do sieci. Ciężar ten nie wynika z art. 6 k.c., lecz z przepisów prawa energetycznego precyzujących, kiedy na przedsiębiorstwie sieciowym ciąży obowiązek zawarcia umowy. Przedsiębiorstwo sieciowe w toku postępowania odwoławczego wykazuje inicjatywę argumentacyjną lub dowodową w

zakresie podważenia ustaleń i ocen prawnych dokonanych przez Prezesa Urzędu, ewentualnie zaś tego rodzaju uchybień proceduralnych, które rzutują na możliwość wydania decyzji bądź jej zakres i treść. Z kolei ciężar obrony ustaleń faktycznych leżących u podstaw rozstrzygnięcia podjętego przez organ regulacji energetyki spoczywa na Prezesie Urzędu, którego w tym zakresie może wspierać w charakterze zainteresowanego podmiot, z inicjatywy którego wszczęto przed organem postępowanie sporne”. Natomiast w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 lutego 2004 r. (III SK 4/04, niepubl.) Sąd Najwyższy jednoznacznie uznał, że „przedsiębiorstwo energetyczne, które wstrzymało dopływ energii elektrycznej do odbiorcy, jest obowiązane udowodnić, że istniały przesłanki z art. 6 ust. 3 ustawy, uzasadniające wstrzymanie dopływu energii”. Mając na uwadze treść powołanych orzeczeń, kwestii ciężaru dowodu w sprawach spornych rozstrzyganych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nie można uznać za stanowiącą istotne i nierozwiązane dotychczas zagadnienie prawne.

Należy także dostrzec, iż przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne nie ma znaczenia dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zakwestionował bowiem prawidłowość poglądu Sądu Okręgowego, że „ciężar dowodu w niniejszej sprawie spoczywał na powódce, która z żądania rozpoznania sprawy przez Urząd wywodziła skutki prawne” (por. s. 9 uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego). Sąd II instancji uznał, że „zasadny był zarzut zawarty w apelacji, który dotyczył nieprawidłowego zastosowania zasady ciężaru dowodu, jaka wynika z art. 6 k.c.” (por. s. 9 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego). Wyjaśnił, że „taka przerwa, planowana lub nieplanowana, jest okolicznością leżącą po stronie przedsiębiorcy energetycznego, a nie odbiorcy energii elektrycznej, aczkolwiek nie w każdej sytuacji jest spowodowana okolicznościami, za które ten przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność. Mając na uwadze publiczny obowiązek zawarcia umowy na sprzedaż i dostarczanie energii elektrycznej (...) przyjąć należy, że przedsiębiorca energetyczny, który wstrzymał dopływ energii elektrycznej do odbiorcy, jest obowiązany udowodnić, że istniały przesłanki uzasadniające wstrzymanie dostarczania tej energii (...). Jeżeli chodzi o postępowanie sądowe oparte o art. 8 ust. 1 prawa energetycznego, obowiązek ten spoczywa więc na pozwanym (...), ponieważ zasadą jest prawidłowe dostarczanie

energii elektrycznej, zaś wstrzymanie dostaw jest wyjątkiem od niej. Jest to oczywiste rozwiązanie również z tej przyczyny, że odbiorca (...) nie ma żadnego wpływu na działanie przedsiębiorstwa energetycznego, nie ma możliwości jakiegokolwiek weryfikacji jego funkcjonowania, a udowodnienie przyczyny wstrzymania dostaw energii elektrycznej z punktu widzenia odbiorcy zwykle byłoby przynajmniej bardzo utrudnione, o ile w ogóle możliwe.” (por. s. 9-10 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego).

Z powołanych wypowiedzi Sądu Apelacyjnego wynika, że zastosował on wykładnię art. 6 k.c. w zw. z art. 8 i art. 1 ust. 2 prawa energetycznego zbieżną z tą, jaką za trafną uznaje skarżąca. Brak rozbieżności poglądów co do prawidłowej interpretacji analizowanych przepisów powoduje, że nie można mówić o występowaniu w przedmiotowej sprawie istotnego i nierozwiązanego dotychczas zagadnienia prawnego, które miałyby znaczenie w szczególności dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej. Uzupełniając dostrzec należy, że pomimo przyjęcia przez Sąd I instancji nieprawidłowego rozkładu ciężaru dowodu, Sąd II instancji nie uwzględnił podniesionego przez powódkę w apelacji zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i podzielił ustalenia faktyczne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji, skarżąca opierając wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w rzeczywistości zamierzała nakłonić Sąd Najwyższy do weryfikacji prawidłowości oceny dowodów i ustaleń faktycznych Sądu Apelacyjnego, co zgodnie z treścią art. 398³ § 3 k.p.c. jest niedopuszczalne.

Mając na uwadze wskazane okoliczności Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie wynikającej z art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.